

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 822

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

datum: 9 juni 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) - Terreincontroles

Het rapport over de resultaten van de terreincontroles 2022 geeft aan welke controles er geweest zijn en tot welke resultaten ze hebben geleid.

In 2022 werden er 251 controles uitgevoerd, verdeeld over verschillende sectoren. Controles gaan over afvalstromen. Ze gebeuren op eigen initiatief en op basis van klachten/tips. De meeste klachten komen van beheersorganisaties (Bebat en Febelauto). Van alle gecontroleerde bedrijven was 60% in overtreding. Dat ligt in lijn met voorgaande jaren.

1. Hoeveel controles werden in 2019-2020-2021-2022 door de OVAM uitgevoerd? Graag totaal aantal per jaar en opdeling naar
 - a) provincie;
 - b) soort gecontroleerd bedrijf.
2. Hoeveel bedrijven zijn in 2019-2020-2021-2022 in overtreding? Graag totaal aantal per jaar en opdeling naar
 - a) provincie;
 - b) soort gecontroleerd bedrijf;
 - c) aard van de overtreding.
3. Op basis van welke reden (eigen initiatief of op basis van klacht) werden de bedrijven gecontroleerd in 2019-2020-2021-2022? Graag (aandeel) reden per jaar.
4. Wat was de reactie van de OVAM op de overtredingen (aanmaning,)? Graag de top 3 van de reacties per jaar (2019-2020-2021-2022).
5. Al jaren is het aandeel overtredingen 60% van de gecontroleerde bedrijven. Dat daalt dus niet.

Via welke ingrepen zal de minister, in casu de OVAM, daaraan verhelpen? Op welke manier kan dat aandeel verminderen?

6. Hoe evalueert de minister de resultaten van de terreincontroles over de jaren heen?

ANTWOORD

op vraag nr. 822 van 9 juni 2023

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. Aantal controles:

- 2022: 251
- 2021: 182
- 2020: 184
- 2019: 353

- a) Het rapport bevat geen opsplitsing per provincie. De plaats van controle hangt af van de gemeente vanwaar de klacht komt, waar bepaalde specifieke bedrijven zijn gelegen, welke gemeenten of politiediensten om een samenwerking vragen,... De databank van uitgevoerde controles houdt dit niet systematisch bij; het team terreincontrole is niet opgesplitst per provincie en voert controles uit in heel Vlaanderen.

Voor 2022 is een gedetailleerde opzoeking gedaan. Dit geeft volgend resultaat:

- Antwerpen: 53 (21%)
- Limburg: 32 (13%)
- Oost-Vlaanderen: 48 (19%)
- Vlaams-Brabant: 33 (13%)
- West-Vlaanderen: 34 (13%)
- Buitenland (webshops): 51 (20%)

- b) Uit onze databank kunnen geen detailgegevens gehaald worden over het aantal controles per 'soort bedrijf'.

Het type bedrijf hangt vooral af van de soort controle:

- Neerwaarts afgedankte voertuigen en banden:
Voor het merendeel zijn dit garages. Verder ook schroothandels, takeldiensten en particulieren. Een specifieke categorie zijn de door de OVAM "erkende centra voor het depollueren, ontmantelen en vernietigen van afgedankte voertuigen". Zoals wettelijk voorzien krijgen zij jaarlijks een opvolgingskeuring door een onafhankelijke keuringsinstelling. Daarnaast voert de OVAM ook via steekproeven controles uit (9 gecontroleerd in 2022).
- Neerwaarts AEEA:
Dit zijn hoofdzakelijk containerdiensten en schroothandels.
- Neerwaarts olie:
Vooral garages werden gecontroleerd.
- Opwaarts AEEA, batterijen, banden, olie, matrassen:
Dit zijn voornamelijk invoerders van nieuwe elektrische en elektronische apparaten, batterijen,... Waarvan een groot deel webshops.
- Grondverzet:
Grondwerkers en locaties waar bodemmateriaal opgeslagen worden.

2. a) Aantal bedrijven in overtreding – in totaal:

- 2022: 152
- 2021: 88
- 2020: 110
- 2019: 225

b) Zie vraag 1b) Uit de databank kunnen geen detailgegevens gehaald worden over 'soort bedrijven'.

c) De aard van overtreding is zeer divers (lange lijst van overtredingen) en hangt sterk af van de soort controle.

Opgesplitst naargelang het soort van controle, de meest voorkomende overtredingen:

- Neerwaartse afgedankte voertuigen en banden:
 - Afgedankte voertuigen niet tijdig afgevoerd naar een erkend centrum - wettelijke afvoertermijnen overschreden;
 - Afgedankte voertuigen – voldoen niet aan opslagvoorwaarden;
 - Geaccidenteerde voertuigen - voldoen niet aan opslagvoorwaarden;
 - Afbraak afgedankte voertuigen zonder erkend centrum te zijn;
 - Onvolledige afvalstoffenregisters;
 - Onvolledige depollutie van afgedankte voertuigen.
- Neerwaarts AEEA:
 - AEEA-voldoet niet aan opslagvoorwaarden;
 - Onvolledige afvalstoffenregisters;
 - AEEA-rapportering niet in orde;
 - AEEA – niet selectieve inzameling;
 - AEEA-verwerken zonder voorgaande depollutie.
- Neerwaarts olie:
 - Onvoldoende bewijs dat afvalolie correct is afgevoerd voor verwerking;
 - Verbranden afvalolie.
- Opwaarts AEEA, batterijen, banden, olie, matrassen:
 - Niet aansluiten bij een beheersorganisme (Recupel, Bebat, Recytyre, Valorlub, Valumat) of niet beschikken over een door de OVAM goedgekeurd afvalbeheersplan.
- Grondverzet:
 - Niet aangesloten zijn bij een erkende bodembeheerorganisatie (Grondbank of Grondwijzer);
 - Niet volledig werken volgens de traceerbaarheidsprocedure van het grondverzet.

3. Cijfers 2022:

- Eigen initiatief: 39%
- Bijstand (geen eigen opvolging): 1%
- Klacht of vraag samenwerking: 52%
- Controle op afstand: 0,5%
- Hercontrole: 8%

Cijfers 2021:

- Eigen initiatief: 44%
- Bijstand (geen eigen opvolging): 1%

- Klacht of vraag samenwerking: 38%
- Controle op afstand: 2%
- Hercontrole: 15%

Cijfers 2020:

- Eigen initiatief: 50%
- Bijstand (geen eigen opvolging): 3%
- Klacht of vraag samenwerking: 26%
- Controle op afstand: 2%
- Hercontrole: 19%

Cijfers 2019:

- Eigen initiatief: 52%
- Bijstand (geen eigen opvolging): 1%
- Klacht of vraag samenwerking: 21%
- Controle op afstand: 17%
- Hercontrole: 9%

4. Cijfers 2022:

- Aanmaning: 24%
- Raadgeving: 20%
- VVV: 22%

Cijfers 2021:

- Aanmaning: 32%
- Raadgeving: 22%
- PV: 8%

Cijfers 2020:

- Aanmaning: 32%
- Raadgeving: 17%
- PV: 6%

Cijfers 2019:

- Aanmaning: 30%
- Raadgeving: 27%
- PV: 6%

5. Veel van de controles gebeuren telkens bij nieuwe bedrijven, daarom dat het aandeel bedrijven met overtreding rond de 60% blijft. Na een controle wordt het bedrijf aangemaand zich in regel te stellen. De meeste bedrijven stellen zich dan ook in regel na ontvangst van de aanmaningsbrief met een opsomming van de te nemen maatregelen. Een minderheid volgt de opgelegde maatregelen niet, wat leidt tot hercontroles, PV's, VVV's en bestuurlijke maatregelen. Indien een bedrijf zich in regel stelt, kan het wel zijn dat na enkele jaren een hercontrole volgt om na te gaan of er terug overtredingen zijn vast te stellen. Indien het bedrijf in het verleden al werd gecontroleerd en/of geïnformeerd, zal er bij het opnieuw vaststellen van overtredingen strenger opgetreden worden, wat vlugger leidt tot het opstellen van een PV of opleggen van een bestuurlijke maatregel.

Buiten handhaving wordt er op verschillende manieren ingezet op *compliance promotion*. *Compliance promotion* betekent de naleving van de regelgeving bevorderen bij bedrijven, buiten de klassieke handhaving. Voorbeelden: websites, nieuwsbrieven, folders, studiedagen, FAQ over nieuwe wetgeving, de verschillende beheersorganismen/erkende bodembeheerorganisaties die hun sector informeren over de geldende verplichtingen en actief bedrijven aanschrijven, verplichte audits, enz.

6. Ondanks het toepassen van *compliance promotion* blijven verschillende bedrijven in overtreding, deels uit onwetendheid, deels moedwillig. Controles in de verschillende sectoren blijven noodzakelijk om de naleving van de wettelijke bepalingen te bevorderen. Via een trapsgewijze aanpak worden resultaten behaald. De bedoeling is om eerst te informeren en pas maatregelen te nemen bij zwaardere of herhaaldelijke overtredingen of wanneer men weigert om zich in regel te stellen. Bijvoorbeeld een aanmaningsbrief met duidelijk te nemen maatregelen tegen een welbepaalde deadline kan de meerderheid van de bedrijven overtuigen om de wettelijke bepalingen na te leven. Indien niet, dan kunnen doorgedreven hercontroles en straffere maatregelen nuttig zijn: PV, VVV, bestuurlijke maatregelen (al dan niet met dwangsom). Door nauw samen te werken met andere inspectiediensten, lokale besturen en politie kan er in heel wat dossiers vooruitgang worden bekomen.